

EOÜ KROONIKA

Lühisõnumid

Eesti Ornitoloogiaühing sai tänukirja NTT Maailma Linnuloenduse (*NTT World Bird Count*) kontorilt Jaapanist. NTT on Jaapani telefonifirma, mis teeb koostööd *BirdLife International*iga. Nimelt on NTT viimasel kolmel aastal pannud ülemaailmse linnukaitsepropaganda ürituse *Birdwatch* aegu välja märkimisväärse rahalise annetuse: iga kohatud linnuliigi eest saab *BirdLife International* 1000 jeeni.

Nüüd kõigile osalenud organisatsioonidele saadetud kirjas on tänuõnade kõrval ka selle loenduse kokkuvõtted. Niisiis - *NTT World Bird Count 97*-l lõi kaasa 88 riiki (1996. aastal 81), kus käis linde vaatlemas üldse 184 376 inimest (1996 - 80 694). Nad nägid kokku 5935 liiki (1996 - 5317) - ja nii sai *BirdLife* linnukaitsetöö arendamiseks 5 935 000 jeeni. Annetuse üleandmine sai teoks 20. jaanuaril NTT peakorteris Tokios.

Maailma Linnuloenduse detailsema andmestikuga saab tutvuda võrguaadressil [http:// www.wnn.or.jp/wnn-n/w-bird/english/index.html](http://www.wnn.or.jp/wnn-n/w-bird/english/index.html).

Läinud aasta **20. novembril** oli EOÜ külaline Maailma Looduse Fondi (WWF) Soome osakonna väike-laukhane töörühma sekretär **Petteri Tolvanen**.

Ettekandekoosoleku arvukas kuulajaskond sai teada uusimaid andmeid väike-laukhane kurvast käekäigust. Tegemist on ühega neist kahest tosinast Euroopa linnuliigist, kes on *BirdLife Internationali* kinnitusel kogu maailmas otseses hävinguohus. Üle terve Põhja-Euraasia ulatusas pesitsusalaalis arvatakse elavat ehk 25 000 isendit...

Eelkõige on väike-laukhanele saatuslikuks saanud ülemäärane küttimine. Sisuliselt ei kaitse liiki jahimeeste eest ka praegu miski, sest ta on väga raskesti eristatav suur-laukhanest, kellega ta pealegi ühistes parvedes rändab. Suur-laukhani on kõikjal oma levila ulatuses tavaline jahilind, niiviisi satub tihti kuuli ette ka väike-laukhani - pesitsusaladel harvemini (Venemaast lääne pool asuvail pesitsusaladel arvatavasti üldse mitte), enamasti aga talvitusaaladel ja rändeteedel.

Viimaseid, muide, ei teatudki kuni viimase ajani kuigi täpselt, seepärast on Soome ja Norra uurijad alates 1990. aastate keskpaigast tegelnud väike-laukhane talvituspaikade ja rändeteede täpsustamisega väga kallil satelliitseire meetodil. See on andnud rohkesti huvitavat informatsiooni, mis on loodetavasti kasutatav liigi kaitse tõhustamisel.

28. veebruaril oli EOÜ üldkoosolek. Tavapäraste aruannetega käisid kõnepuldis EOÜ juhatuse esimees Andres Kuresoo, tegevdirektor Jaanus Elts ja revisjonikomisjoni esimees Kalev Jaama.

Seejärel asuti valima auliikmeid. Kandidaate oli sedapuhku kolm: endine Helsingi Ülikooli zooloogiaprofessor, paljude rahvusvaheliste ornitoloogiaühingute liige Lars von Haartman soovitati auliikmeks valida kauaaegsete teenete eest Eesti ja Soome linnuteadlaste sidemete arendamisel; Läti Ornitoloogiaühingu president, Läti Ülikooli Bioloogiainstituudi laborijuhataja professor Jānis Viksne samalaadsete kontaktide edendamise eest Eesti ja Läti vahel, ja Viljandi harrastusornitoloog Endel Edula pikaajalise mahuka töö eest Eesti linnustiku uurimisel. Salajasel hääletamisel osutusid kõik valituiks ja EOÜ auliikmeid on nüüd täpselt tosin.

Liikmemaksu vaagimisel kogus kõige rohkem poolthääli praeguse maksu säilitamine, s. o. *75 krooni põhi- ja 25 krooni soodusmaks*. Viimane kehtib 16-18-aastastele õpilastele, tudengitele ja pensionäridele.

Kõige mahukam päevakorrapunkt oli EOÜ põhikirja muutuste arutamine, mis kulges väga aktiivselt, kuigi mõneti ehk ka liiga detailidesse süüvival. Rohkete parandusettepanekute lõplik sõnastamine jäeti lõpuks juhatuse tööks.

Peale lõunavaheaega jätkati ettekannetega. Esmalt rääkis vastne ühingu auliige prof. Jānis Viksne viimaste aastate ornitoloogilisest tegevusest Lätis. EOÜ projektijuht Toomas Jüriado tutvustas muutusi liikmeskonnas ja tegi tulevikuennustusi. Nigula looduskaitseala teadusdirektor Agu Leivits andis ülevaate Eesti-Läti piirisoostiku linnustiku looduskaitsest väärtusest ja muutustest. EOÜ 1998. aasta linnu - must-toonekurge - esitles tänavuse aastalinnu projekti juht Urmas Sellis. Koosoleku lõpuks vaadati Arne Aderi slaide EOÜ suvisest kokkutulekust Valgemetsas.

Kevadpoolaastasse mahtus ka kaks EOÜ ettekandekoosolekut. **25. veebruaril** oli põhiesineja Fred Jüssi, kes rääkis oma põnevast retkest põhjamaiselt eksootilistele Fääri saartele, jututoeks hulk kenasid slaide. Toomas Jüriado tutvustas *BirdLife Internationali* slaidikomplekti, mille valmistas meie katusorganisatsiooni mulluseks 75. sünnipäevaks tema Cambridge'is asuv peakontor. **11. märtsil** andis Margus Ots ülevaate valge-toonekure-aastast 1997 (nii viletsat aastat pole sel linnul Eestis ammu olnud!), ning seejärel tehti Aivar Leito seltsis slaidimatk Lääne-Saaremaa linnulaidudele, mis kavas võtta riikliku kaitse alla.

Toomas Jüriado

23. jaanuaril 1998 arutati EOÜ juhatuses koosolekul ülemaailmse märgalade päeva tähistamist, IBA (tähtsate linnualade) projekti trükise ettevalmistamist ja MATRA projekti käiku. Valmistati ette koostööleppeid Eesti Looduseuurijate Seltsiga ning tehti parandusi ühingu uue põhikirja projektis. Samuti kavandati üldkoosoleku läbiviimist ja "Hirundo" juubelinumbri väljaandmist, arutati ekspertiiside tegemist ning võimalusi linnuharulduste komisjoni töö efektiivsuse tõstmiseks.

Juhatus otsustas vormistada 6 kuuks töölepingu tegevdirektoriga, organiseerida Soome linnustiku CD eestindamise ning korraldada linnujoonistuste konkursi.

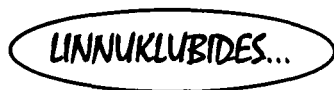
Tiit Randla

27. veebruaril 1998 Tartus toimunud koosolekul olid põhiteemadeks EOÜ suhted *BirdLife Internationaliga*, uus põhikirja ning 28.02 toimuv EOÜ üldkoosolek.

20.-25. veebruaril Hispaanias toimunud *BirdLife Internationali* istungjärgul, kus Eestit esindasid EOÜ tegevdirektor J. Elts ja linnukaitse projektijuht A. Kalamees, selgus, et ühingu kureerival liiderpartneril *BirdLife Finland* on jätkuvalt raskusi oma kohustuste täitmisega. Teine uudis oli see, et Euroopa tähtsate linnualade raamat on koostamiskäigus ja ilmub tõenäoliselt sel (1998.) aastal.

Põhikirja osas analüüsiti esitatud parandusettepanekuid ning koostati uus variant, mis esitati üldkoosolekule aruteluks ja kinnitamiseks. Arutati ka üldkoosolekuga seotud küsimusi ja juhatuse aastaaruannet. Tutvuti EOÜ auliikme tunnistuse uue vormiga ning otsustati üldkoosolekule esitada kolm auliikmekandidaati (L. von Haartman, E. Edula, J. Viksne). Ühehäälselt võeti vastu ka 6 uut tegevliiget. Samuti otsustati esitada EOÜ logo kinnitamiseks EV Patendiametis.

Aivar Leito

Läänemaa Linnuklubi tööd ja tegemised

Läänemaa Linnuklubi moodustati 6. märtsil 1993, mõeldes eelkõige tavainimesele, kel lihtne huvi lindude tegemiste vastu. Kui viis aastat tagasi oli klubis 13 liiget, siis tänaseks juba 48 (EOÜ liikmeid vaid 13!). Rõõmustav on, et neist kuuluvad 15 õrnema soo esindajate sekka. Liikmeskonna kasv on olnud eriti aktiivne kahel viimasel aastal, tänu üleskutsetele ja kirjutistele kohalikus ajalehes.

Linnuklubil ilmus esimestel aastatel infoleht, tänaseks oleme jõudnud oma ajakirjani "Linnurada", mis hakkab edaspidi kajastama Läänemaa, Saaremaa ja Hiiumaa linnu-uudiseid. Ajakirja esimene number ilmus 1997. aasta detsembris tänu Eesti Keskkonnafondi (EKF) Saaremaa Osafondi toetusele.

Klubi teistele tegemistele on palju kaasa aidanud EKF Läänemaa Osafondi, *REC-Estonia* ja Keskkonnaministeeriumi poolset toetused. Tänu sellele on organiseeritud väljasõite, muretsetud vaatlusvahendeid ja linnumäärajaid. Olavi Vainu on Vatla Põhikoolis õpetades osanud kümnet kooliõpilast end kuulama panna, ning üheskoos käidi just tänu toetustele läinud aastal 15 korral väljas linde õppimas. Klubi eesmärgiks ongi lähiaastatel paremini õpetada oma liikmetele lindude tundmist ning organiseerida tegevust nõnda, et igaüks näeks liikmeks olemise tähtsust.

Lindude uurimisega on olnud seotud kuni kolmandik klubi liikmeskonnast. Suurematest tegemistest võiks mainida linnuloendusi Vormsi saarel ja Haapsalu lähel, ning viimase looduskaitse alla võtmiseks vajalike dokumentide ettevalmistamist. Klubi liikmed on osalenud mitmetes EOÜ projektides. Enim vaatlusi koguneb klubi liikmetelt aga rändlindude saabumise kohta - igal aastal üle 500. Niisugune aktiivsus on hea märk!

Kes peaks arendama kohapealset linnukaitset või linnuvaatlemise kultuuri kui mitte kohalik linnuklubi?! Just linnuklubide kaudu saab ka EOÜ edendada oma tegevust. Ikka, et saaks linnud loetud ja nende elupaigad kaitstud igas Eestimaa nurgas!

Ivar Ojaste

TEATED

Eesti Ornitologiaühing ja "Hirundo" toimetus kuulutavad välja

MUSTVALGETE LINNUJOONISTUSTE VÕISTLUSE

Võistluse eesmärk on saada EOÜ häälekandjale illustratsioone. Sellest lähtuvalt on oodatud konkreetseid linnuliike kujutavate joonistuste kõrval ka lindude elupaiku või linnuvaatlust ja -uurimist peegeldavad pildid, samuti poleks paha saada sobivaid naljapilte.

Võistlustööd peavad olema A4 või A5 formaadis, mistahes mustvalges tehnikas, aga mitte hariliku pliiatsiga joonistatud. Nad tuleb varustada märgusõnaga ja töö juurde lisada kinnine sama märgusõna kandev ümbrik, milles on andmed autori kohta (nimi, aadress, noorte autorite puhul ka vanus). Tööd palume saata **1. septembriks 1998** Eesti Ornitologiaühingusse (postkast 227, Tartu EE2400).

Töid hindab kompetentne žürii, auhindadeks on lindudest kõnelevad raamatud, loodushäältega CD-plaadid ja muu taoline. Võistlustööde avaldamisõiguse saab "Hirundo" toimetus.

VIGADE PARANDUS

Eelmise "Hirundo" Euroopa lindude nimestikus leidis kahjuks mitu apsu.

- ✓ lk. 35 alt 7. rida: *roohani* on hallhane sünonüüm
- ✓ lk. 39 alt 2. rida: liigi *Glareola maldivarum* eestikeelne nimi on **ida-pääsujooksur**
- ✓ lk. 40: sünonüümne sõnatüvi **rüdi** kehtib kõigi *rislade* (s. t. ka Eestis mitte esinevate liikide) puhul
- ✓ lk. 45 ülalt 18. rida: eestikeelseks nimeks on trükitud *kivi-lõnnulõoke*, peab olema kivi-kõnnulõoke
- ✓ lk. 51 ülalt 24. rida: ladinakeelseks nimeks on trükitud *Coccothraustes*, peab olema muidugi ***Coccothraustes coccothraustes***

ERRATA...

in the *List of Birds of Europe* (previous "Hirundo"):

- ✓ p. 35 7. row from below: **roohani** is an official Estonian synonym beside *hallhani* for *Anser anser*
- ✓ p. 39, 2. row from below: the Estonian name for *Glareola maldivarum* is **ida-pääsujooksur**
- ✓ p. 40: **rüdi** is an official Estonian synonymous stem for all *rislas* (not only for the 7 mentioned ones)
- ✓ p. 45 18. row from above: the correct Estonian name for *Ammodramus deserti* is **kivi-kõnnulõoke**
- ✓ p. 51 24. row from above: the published Latin name *Coccothraustes* should be ***Coccothraustes coccothraustes***, of course